

РІШЕННЯ

XVI позачергового з'їзду суддів України

19-20 грудня 2018 року

м. Київ

Про стан виконання рішень з'їздів суддів України, зміцнення незалежності судів, суддів, захист професійних інтересів суддів

Заслухавши звіт голови Ради суддів України Ткачука О.С. про виконання завдань органів суддівського самоврядування щодо забезпечення незалежності судів і суддів, стан організаційного та фінансового забезпечення діяльності судів у період між з'їздами суддів України, інформацію Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Козьякова С.Ю. про діяльність Вищої кваліфікаційної комісії суддів України, інформацію Голови Державної судової адміністрації України Холоднюка З.В. про діяльність щодо організаційного, фінансового та матеріально-технічного забезпечення діяльності органів судової влади, виступи делегатів та запрошених осіб, відповідно до статей 126, 129, 132 Закону України «Про судоустрій і статус суддів», XVI позачерговий з'їзд суддів України

в и р і ш и в:

1. Звіт голови Ради суддів України Ткачука О.С., інформацію Голови Вищої кваліфікаційної комісії суддів України Козьякова С. Ю., інформацію Голови Державної судової адміністрації України Холоднюка З.В. узяти до відома.

Щодо виконання рішень з'їзду суддів України та підзвітності з'їзду суддів України

2. Визнати такими, що потребують невідкладного вирішення, питання щодо забезпечення гарантій незалежності суддів, які відображені в рішеннях XIV позачергового з'їзду суддів України від 15 березня та 13 листопада 2017 року, рішенні XV чергового з'їзду суддів України від 7 березня 2018 року, також щодо інших заходів, які забезпечують здійснення правосуддя, зокрема, щодо: охорони судів, життя, здоров'я та майна суддів та їх сімей; врегулювання штатної чисельності суддів та навантаження; реорганізації та ліквідації судів України; матеріального забезпечення суддів.

Задля організаційної єдності функціонування органів судової влади закликати Вищу раду правосуддя, Вищу кваліфікаційну комісію суддів України, Верховний Суд, Державну судову адміністрацію України, Національну школу суддів України здійснювати належну координацію в

системі судоустрою та сприяти Раді суддів України у розробленні та організації заходів з виконання рішень з'їзду суддів України, залучати для консультативних функцій Консультативну раду голів судів при Вищій раді правосуддя та органи суддівського самоврядування.

3. З метою утвердження незалежності судів, суддів, забезпечення захисту професійних інтересів суддів, у тому числі захисту від втручання в їх діяльність, уповноважити Раду суддів України як виконавчий орган з'їзду суддів, що здійснює у період між з'їздами суддів організацію виконання заходів щодо забезпечення незалежності судів і суддів, поліпшення стану організаційного забезпечення діяльності судів, контроль за організацією діяльності судів:

- запровадити практику підзвітності з'їзду суддів України суддів, обраних з'їздом суддів до органів суддівського врядування та самоврядування;

- у разі необхідності порушувати питання про висловлення недовіри та ініціювання перед відповідними органами судової влади питання притягнення до відповідальності, дострокове припинення повноважень посадових осіб державних органів та установ системи правосуддя;

- розробити та затвердити Порядок висунення кандидатів для обрання на посади членів Ради суддів України на основі принципів професійності, публічності, політичної нейтральності;

- ініціювати перед Національною школою суддів України розробку актуальних навчальних програм і курсів.

Щодо зміцнення незалежності судів, суддів, захисту професійних інтересів суддів

4. Закликати суддів України бути гідними високого звання судді.

Вважати неприпустимими прояви корупції, інші випадки неправомірної поведінки суддів, зокрема, порушення Кодексу суддівської етики, Бангалорських принципів поведінки суддів.

Суддям України спрямовувати свою діяльність на підвищення авторитету та ефективності правосуддя.

5. Вважати неприпустимими та такими, що порушують Конституцію України, підривають довіру до судової влади і державної влади загалом випадки приниження авторитету судової влади та дискредитації суддів, втручання у діяльність суддів народними депутатами України, посадовими особами органів державної влади, безпідставні публічні звинувачення судів та суддів у протиправній діяльності без наведення конкретних фактів та імен.

6. Запропонувати Вищій раді правосуддя сформувати протягом 2019 року узагальнення з питань притягнення суддів до дисциплінарної відповідальності, а також з питань розроблення та впровадження заходів забезпечення незалежності суддів та авторитету правосуддя за останні роки та оприлюднити їх.

Запропонувати Комунікаційному комітету системи правосуддя розробити проект змін до статті 3 Закону України «Про Вищу раду правосуддя» щодо обов'язковості консультативних висновків Вищої ради

правосуддя, у якому передбачити положення про заборону внесення на розгляд Верховної Ради України законопроектів з питань утворення, реорганізації чи ліквідації судів, судоустрою і статусу суддів за наявності негативного висновку з цих питань.

7. З метою підтримання авторитету правосуддя, дотримання балансу між гласністю, відкритістю засідань та правом особи на приватне життя Вищій кваліфікаційній комісії суддів України розглянути питання щодо доцільності проведення кваліфікаційного оцінювання в режимі прямої відео-трансляції.

8. Підтримати Рішення Ради суддів України від 19 листопада 2018 року №79 «Щодо проблем запровадження електронного суду» та звернути увагу Державної судової адміністрації України на необхідність своєчасного забезпечення виконання заходів, спрямованих на впровадження електронного суду.

9. Звернутися до Кабінету Міністрів України із пропозицією невідкладно опрацьовувати та вносити на розгляд Кабінету Міністрів України питання щодо передачі нерухомого майна до сфери управління Державної судової адміністрації України для забезпечення судів належними приміщеннями державної форми власності.

10. Запропонувати Вищій раді правосуддя:

- розглянути питання про залучення до співпраці із прес-службою органів суддівського самоврядування суддів-спікерів з кожної області;
- розглянути питання матеріально-фінансового забезпечення діяльності Ради суддів України щодо висвітлення діяльності органів судової влади України;
- проводити регулярні брифінги при Прес-службі органів суддівського самоврядування із залученням суддів-спікерів.

Щодо визначення навантаження на суддів та граничної чисельності суддів у судах

11. Визнати, що наразі методологічні підходи визначення навантаження на суддів та граничної чисельності суддів у судах, у тому числі при утворенні судів, не враховують зміни у процесуальному законодавстві і потребують вжиття невідкладних заходів з боку Державної судової адміністрації України, зокрема, в частині виконання підпунктів 4.4 та 4.6 пункту 4 рішення XV чергового з'їзду суддів України від 7 березня 2018 року.

12. Раді суддів України із залученням суддів різних юрисдикцій та інстанцій брати участь та здійснювати контроль за діяльністю Державної судової адміністрації України щодо організації проведення дослідження з вимірювання навантаження на суддів всіх рівнів та юрисдикцій із врахуванням керівних рекомендацій SATURN CEPEJ по судовому тайм менеджменту Європейської комісії з ефективності правосуддя (3-я редакція), і нормативного закріплення зазначених положень.

13. Державній судовій адміністрації України за погодженням з Радою суддів України затвердити перелік модельних судів з метою попередньої апробації процесу оптимізації мережі судів.

Щодо обмежень та дискримінації у виплаті суддівської винагороди

14. Визнати, що підпункт 4.10 пункту 4 рішення XV чергового з'їзду суддів України від 7 березня 2018 року щодо усунення дискримінації у виплаті суддівської винагороди є невиконаним.

15. Підтримати рішення Ради суддів України від 2 липня 2018 року №40 щодо організації роботи слідчих суддів та працівників апарату суду у неробочий (вихідні та святкові дні) і надурочний час.

У зв'язку з цим звернути увагу Державної судової адміністрації України щодо необхідності дотримання положень статей 72, 107 Кодексу законів про працю України, абзацу 1 частини 4 статті 56 Закону України «Про державну службу» стосовно оплати роботи суддів та працівників апарату.

16. Зважаючи на те, що підпункт 4.13 пункту 4 рішення XV чергового з'їзду суддів України від 7 березня 2018 року не виконаний, звернутись до Ради суддів України, Державної судової адміністрації України, Вищої ради правосуддя із пропозицією опрацювати підстави та умови реалізації цього пункту Рішення, зокрема, шляхом ініціювання законодавчих змін, якими запровадити доплату до посадового окладу судді за понаднормове (вище модельного) навантаження на суддю.

17. Підтримуючи нагальність реалізації заходів з оцінювання відповідності займаній посаді судді всіма судьями відповідно до підпункту 4 пункту 16-1 розділу XV «Перехідні положення» Конституції України;

констатуючи, що рекомендації Європейської комісії «За демократію через право» (Венеціанська комісія) щодо забезпечення швидкого та ефективного оцінювання всіх суддів як надзвичайного заходу не реалізовано (п. 38 Висновку №803/2015, м. Страсбург, 26 жовтня 2015 року);

враховуючи положення статті 130 Конституції України, в якій зазначено, що «держава забезпечує фінансування та належні умови для функціонування судів і діяльності суддів» та що «розмір винагороди судді встановлюється законом про судоустрій»;

враховуючи Основні принципи незалежності судових органів (схвалених резолюціями 40/32 та 40/146 Генеральної Асамблеї ООН від 29 листопада та від 13 грудня 1985 року) та інші міжнародні стандарти у сфері судоустрою та статусу суддів, де звернуто увагу на необхідність усіма можливими національними та міжнародними органами гарантувати незалежність суддів, у тому числі здійснювати належне матеріальне забезпечення суддів;

враховуючи висновок Консультативної ради європейських суддів Ради Європи №21 від 9 листопада 2018 року «Запобігання корупції серед суддів», в якому зазначено, що компетентні органи повинні завжди забезпечувати судову владу адекватними коштами для достойного та належного виконання своєї місії; адекватна заробітна плата, пенсії та інші соціальні виплати, контрольоване навантаження, належна робоча інфраструктура та безпека роботи як суддів, так і судових працівників є життєво важливими для легітимності та доброї репутації судової системи; це також є важливими гарантіями проти корупції в судових органах;

враховуючи юридичні позиції, висловлені у рішенні Конституційного Суду України від 4 грудня 2018 року №11-р/2018 у справі за конституційним поданням Верховного Суду України щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частин третьої, десятої статті 133 Закону України «Про судоустрій і статус суддів» у редакції Закону України «Про забезпечення права на справедливий суд»;

констатуючи, що захищеність суддів на рівні Конституції України є найважливішою гарантією незалежності судової влади, неупередженого, об'єктивного, безстороннього та незалежного виконання суддями своїх обов'язків щодо захисту прав і свобод людини і громадянина, забезпечення верховенства права та конституційного ладу в державі;

враховуючи, що Конституція України закріплює однаковий юридичний статус суддів через систему гарантій забезпечення їх незалежності, яка є невід'ємною складовою їхнього статусу; встановлена система гарантій незалежності суддів не є їхнім особистим привілеєм, вона пов'язана з набуттям статусу судді, має юридичне призначення, спрямоване на захист прав і свобод людини і громадянина через здійснення правосуддя незалежним і безстороннім судом (суддею);

зважаючи на те, що розмір суддівської винагороди, визначеного для категорії суддів – «судді, які не пройшли кваліфікаційного оцінювання», є зменшеним відносно гарантованого розміру винагороди судді для категорії суддів «судді, які пройшли кваліфікаційне оцінювання», що створює загрозу для незалежності як судді, так і судової влади в цілому, а також передумови для впливу на суддю через розмір його матеріального забезпечення;

з метою забезпечення реалізації зазначених положень вжити таких заходів:

- висловити позицію з'їзду суддів України щодо підтримки проекту Закону України «Про внесення зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо винагородження суддів» (№9294 від 16.11.2018);

- запропонувати Верховному Суду невідкладно розглянути проект Закону України «Про внесення зміни до Закону України «Про судоустрій і статус суддів» щодо винагородження суддів» (№9294 від 16.11.2018) у межах повноважень про надання висновків щодо проектів законодавчих актів, які стосуються судоустрою, судочинства, статусу суддів, виконання судових рішень та інших питань, пов'язаних із функціонуванням системи судоустрою України;

- запропонувати Вищій раді правосуддя, Верховному Суду, Раді суддів України забезпечити представництво та доведення позиції з'їзду суддів при розгляді проекту Закону України (№9294 від 16.11.2018) відповідними комітетами Кабінету Міністрів України, відповідними комітетами Верховної Ради України;

- запропонувати Комунікаційному комітету системи правосуддя розробити проект закону щодо соціального захисту суддів у відставці.

18. Запропонувати головам Верховного Суду, Касаційних судів Верховного Суду, апеляційних судів України з метою підвищення якості правосуддя та забезпечення єдності судової практики:

- продовжувати роботу з узагальнення судової практики;
- здійснювати забезпечення місцевих судів методичною інформацією з питань правозастосування; забезпечення проведення щорічних конференцій (семініарів) для правничої спільноти, громадських організацій з актуальних практичних проблем судової практики, зокрема нового процесуального законодавства.

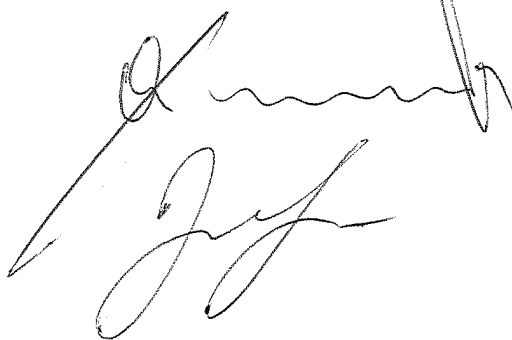
19. До наступного з'їзду суддів України Раді суддів України підготувати проект змін до Регламенту з'їзду суддів України, затвердженого рішенням XII позачергового з'їзду суддів України 25 вересня 2014 року (у редакції, затвердженій рішенням XIV позачергового з'їзду суддів України 14 березня 2017 року) з урахуванням чинного законодавства.

20. Рішення XVI позачергового з'їзду суддів України надіслати до Ради Європи, Європейської комісії «За демократію через право», Регіональної керівної групи з розвитку регіонального діалогу щодо судової реформи у країнах Східного партнерства, Консультативної ради європейських суддів, асоціацій суддів України, Міжнародної та Європейської асоціації суддів, а також всім суб'єктам, до повноважень яких належать порушені у вказаному рішенні питання.

21. Раді суддів України організувати виконання рішення XVI позачергового з'їзду суддів України, забезпечити щоквартальне доведення до суддів України результатів здійснених заходів з приводу його виконання.

22. Рішення з'їзду суддів України обов'язкове для всіх органів суддівського самоврядування та всіх суддів.

Головуючий на з'їзді

Ткачук О.С.

Секретар з'їзду

Журавська О.В.